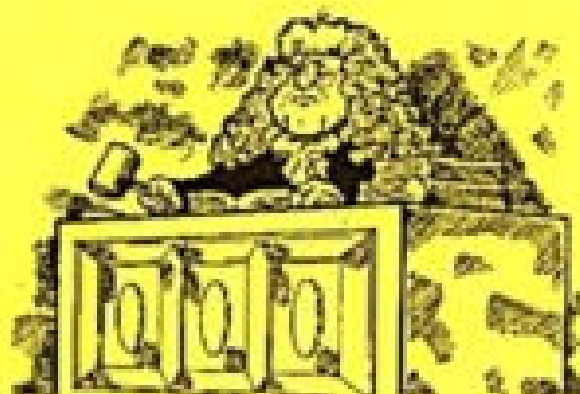

Halina Górecka, Magdalena Górecka

**OCHRONA PRAW DZIECKA
W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM
I JEGO REALIZACJA W POLSCE**

*publikacja w serii wydawniczej: POLSKA BIALA KSIĘGA O DZIECIACH
pod redakcją prof. Adama Łopatkę, dra Leszka Stodniczeńko i Jerzego Ślony*

Olzstyn – Kraków
2001

Auktorzy tomu: Halina Górecka, Magdalena Górecka
 Recenzenci: Prof. dr hab. Zdzisław Dąbrowski
 - Uniwersytet Warszawski-Muzeum Okazy
 Dr Leszek Szabowski - Uniwersytet Opole
 Kładzie i przygotowanie:
 Małgorzata Paulewicz
 Opisywanie grafikał:
 Jerzy Śliwa
 Projekt graficzny okładki:
 Jerzy Śliwa, Jacek Wólc
 Projekt graficzny logo serii:
 Izabela Graczyk - stowarzyszenie Zespołu Pracowników
 Karieryna Ptaszynska w Opolu

redakcja publikacji i serii wydawniczej:
 „POLSKA RAZA KWIĘTA O DZIECIACH”
 © prof. Adam Łopata, dr Leszek Szabowski, Jerzy Śliwa

ISBN 83-916299-8-2
 Kraków-Opole 2008
 Wydanie II

Wydawca: Wydawnictwo „Forum”,
 Fundacja „Instytut Liry do Świata”
 30-508 Kraków, ul. Biedalskiego 1
 tel. +48 26-35-38, tel./fax. +48 42-35-80,
 krypt@forum.opol.pl e-mail: krypt@forum.opol.pl

Wydawstwo sfinansowane dzięki wsparciu Ministerstwa Edukacji i Nauki

Małgorzata Paulewicz „Palczyki” R. Paulewicz

Druk i oprawa:
 Drukarnia EKODRUK
 Kraków, ul. Kosziderska 4

SPIS TREŚCI

Wstęp

Jerzy Śliwa	s. 7-8
Halina Górecka	s. 9-13

Rozdział I

NARODZINY I KSZTAŁTOWANIE SIĘ IDEI PRAW DZIECKA

1.1 Geneza i ewolucja praw	s. 15
1.2 Prawa dziecka na tle praw człowieka i obywatela	s. 20
1.2.1 Pojęcia stosowane w pracy – istota, zakres i relacje	s. 29
1.3 Działalność Międzynarodowej Organizacji Pracy na rzecz praw dziecka w okresie międzywojennym	s. 39
1.3.1 Konwencja nr 138 z 1973 roku w sprawie minimalnego wieku koniecznego do zatrudnienia	s. 43
1.4 Inicjatywa Polski na rzecz ochrony praw dziecka	s. 45

Rozdział II

PRAWA DZIECKA W MIĘDZYNARODOWYCH DEKLARACJACH I KONWENCJACH

2.1 Deklaracja Praw Dziecka (Deklaracja Genewska)	s. 47
2.2 Międzynarodowa Deklaracja Praw Dziecka	s. 49
2.3 Konwencja o Prawach Dziecka	s. 52
2.3.1 Europejska Konwencja o Wykonywaniu Praw Dzieci	s. 56
2.4 Miejsce UNICEF w systemie międzynarodowej ochrony dziecka	s. 58

Rozdział III

PRAWA DZIECKA W USTAWODAWSTWIE POLSKIM W RELACJI DO KONWENCJI O PRAWACH DZIECKA

3.1 Kształtowanie się systemu opieki nad dzieckiem w Polsce	s. 63
3.2 Prawa dziecka w świetle obowiązujących aktów prawnych.	s. 67
3.2.1 Prawa dziecka w Konstytucji RP	s. 67

3.2.2	Prawa dziecka w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym a Konwencja o Prawach Dziecka	s. 72
3.2.3	Prawa procesowe dzieci w świetle Europejskiej Konwencji o Wykonywaniu Praw Dzieci	s. 84
3.2.4	Prawa dziecka w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich a Konwencja o Prawach Dziecka	s. 85
3.2.5	Uprawnienia socjalne dziecka – unormowania polskie a Konwencja o Prawach Dziecka	s. 90
3.2.6	Prawa dziecka w szkole – unormowania polskie a Konwencja o Prawach Dziecka	s. 95

Rozdział IV

PRZESTRZEGANIE PRAW DZIECKA W POLSCE W ŚWIETLE BADAŃ PUBLIKOWANYCH I WŁASNYCH

4.1	Kategorie złego traktowania dzieci	s. 101
4.2	Respektowanie praw dzieci w rodzinie	s. 104
4.3	Respektowanie praw dzieci w szkole	s. 109
4.4	Naruszanie praw dziecka na tle spraw wpływających do sądów rodzinnych i nieletnich	s. 116

Rozdział V

WYNIKI MONITORINGU PRZESTRZEGANIA PRAW DZIECKA W POLSCE

5.1.	Stanowisko Komitetu Praw Dziecka ONZ wobec polskiego raportu za lata 1991-93 – rekomendacje	s. 122
5.2	Stanowisko Rządu RP	s. 125
5.2.1	Sprawozdanie z realizacji zapisów Konwencji o Prawach Dziecka w Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1993–98	s. 134
5.3	Opinie ekspertów	s. 156
5.3.1	Monitoring problemów dzieci w Polsce prowadzony przez organizacje pozarządowe	s. 157
5.3.2	Stosunek Rządu RP do urzędu Rzecznika Praw Dziecka	s. 164
5.4	Stanowiska Ogólnopolskiego Forum na Rzecz Praw Dziecka	s. 168
5.5	Stanowiska Fundacji „Dziecięce Listy do Świata”	s. 172
5.6	Organizacje pozarządowe o realizacji Konwencji o Prawach Dziecka w RP	s. 176
5.6.1.	Tezy i założenia do raportu alternatywnego NGOs z realizacji Konwencji o Prawach Dziecka w RP w latach 1993–1998	s. 176
5.6.2.	Zaniechanie przez państwo realizacji najistotniejszych zobowiązań wynikających z Konwencji o Prawach Dziecka	s. 182

Rozdział VI

DOŚWIADCZENIA, WZORY, STRATEGIE I REKOMENDACJE EKSPERTÓW MIĘDZYNARODOWYCH Z ZAKRESU OCHRONY PRAW DZIECKA Z WYBRANYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH I USA

6.1	Kraje Unii Europejskiej	s. 188
6.2	Kraje Europy Środkowo-Wschodniej	s. 193
6.3	USA	s. 203
6.4	Priorytety europejskiej i globalnej polityki wobec dzieci w XXI wieku	s. 205

Zakończenie	s. 211
Bibliografia	s. 213
Aneksy	s. 222–337